

Legmerészebb álmaink is megvalósíthatók!"

- érték és közösség -

Tavaszi konferencia 2013-06-07

Thalassa Ház

„Even our wildest dreams can come true”

- values and communities -

Spring Conference 07-06-2013

At Thalassa Haz

Meghívott előadókink

Horányi Özséb

Kommunikációkutató, egyetemi tanár.

Szőnyi Gábor

Pszichoanalitikus és csoportanalitikus; a MentalPort kft egyik alapítója; a Pszichoterápia folyóirat főszerkesztője; a Han Groen-Prakken Psychoanalytic Institute for Eastern Europe kutatási igazgatóhelyettese.

John Gale

A brit CHT (Community Housing and Therapy) igazgatója, amely a brit terápiás közösségi hálózaton belül a pszichózisok pszichoterápiájára specializálódott. Korábban bencés szerzetes, tanulmányi vezető volt, valamint filozófiát és egyháztörténetet tanított az egyetemen. Miután otthagyta a papi hivatást, pszichoterapeutának tanult, és több mint húsz éven át dolgozott terápiás közösségekben. Mielőtt 1999-ben kinevezték jelenlegi pozíciójára, klinikai igazgató volt a CHT-nál. A brit ISPS-nek és a Terápiás Közösségek Érdekszövetségének igazgatósági tagja, a Demokratikus Terápiás Közösségek Nemzetközi Hálózatának (INDTC) elnöke és a Közösségek Közössége tanácsadó testület tagja (Royal College of Psychiatrists).

Hét évig tanácsadó szerkesztő és megbízott szerkesztő volt a Terápiás Közösségek folyóiratnál, és jelenleg is a folyóirat nemzetközi szerkesztői tanácsadó csoportjának tagja. A Pszichoszociális Rehabilitáció Világszervezetének 11. világkongresszusán a Nemzetközi Tanácsadó Bizottságnak tagja volt. Rendszeresen tart előadásokat

konferenciákon, könyveket ír és publikációi jelennek meg akadémiai folyóiratokban. Különösen vonzza a filozófia, a spiritualitás és a pszichoanalízis határterülete.

John Gale is CEO of Community Housing and Therapy (CHT), which specialises in therapeutic communities for the psychotherapy of the psychoses. Formerly a Benedictine monk, he was director of studies and lectured in philosophy and church history. After leaving the priesthood, he trained as a psychotherapist and has worked in therapeutic communities in the voluntary sector for over twenty years. He was the clinical director of CHT before being appointed to his present post in 1999. He is a board member of ISPS UK and of the Consortium of Therapeutic Communities, President of the International Network of Democratic Therapeutic Communities and sits on the advisory panel of the Community Of Communities programme at the Royal College of Psychiatrists. He was development editor and deputy editor of the journal *Therapeutic Communities* for seven years and is currently a member of its international editorial advisory group, and was a member of the International Advisory Committee of the 11th World Congress of the World Association for Psychosocial Rehabilitation. He regularly speaks at conferences, has contributed to books and has published articles in academic journals. He is particularly interested in the interface between philosophy, spirituality and psychoanalysis.

Előadás absztraktok

John Gale:

Gondolkodás és lakozás: a közösség, mint nyelv

Mi a kapcsolat – ha van egyáltalán – a nyelv és a közösség, másrészt a nyelv és a pszichoanalízis között? Freud azt mondta, analízist végezni olyan, mintha szent szöveget (*einen Heiligen Text*) olvasnánk, és ezen megfontolás kontextusában a szent – szó szerint bevésített – szöveget vizsgáljuk, valamint a (jelen esetben hívő) közösséget.

Wittgenstein nyomán feltesszük, hogy a *szimbolikus* (Lacan fogalma), kiváltképp a nyelv, a maga osztott jelentésével minden közösség alapvető törvényszerűsége. De mi a sajátossága egy nyelvnek, amelybe a magát alapvetően terápiásnak valló közösség írja magát?

És vajon mennyiben különbözik ez az empirikus tudományok értekezéseitől? Korábban Fliess rámutatott arra, hogy azzal, hogy a pszichoanalízis kiemelt jelentőséget tulajdonított az élettörténetnek, Freud *krankengeschichten*-jei inkább regényekre emlékeztetnek, mintsem tudományra. Elképzelhető, hogy a közösség terápiás minőségével kapcsolatos jegyek is fellelhetők a költészetben (vö. Laplanche Hölderlin tanulmánya, vagy Lacan Keresztelő Szent Jánosa)?

Thinking and dwelling: community as speech

What is the relationship – if any – between language and community on the one hand, and speech and psychoanalysis on the other? Freud had suggested that doing an analysis was like reading sacred scripture (*einen Heiligen Text*) and in the context of these considerations it is the scriptural – literally, the inscribed – as well as the community (in this instance) of believers, that holds our attention. In fact, following Wittgenstein, we propose that it is the Symbolic (Lacan) and especially language, with its shared meaning, that is the pre-eminent founding principle of any community. But what is the character of the language into which a community that professes itself to be essentially therapeutic is inscribed? And how might this differ from the discourse of the empirical sciences? Early on Fliess had pointed out that the privileged place psychoanalysis gave to biography left Freud's *krankengeschichten* sounding more like novels than science. Might it be that clues about the therapeutic quality of community can be found in poetry (cf. Laplanche's study of Hölderlin; or Lacan on John of the Cross)?

Szónyi Gábor:

A terápiás rezsimek étosza

The ethos of therapeutic regimes

Szakmailag joggal felpanaszoljuk, hogy kevés terápiás közösségi/pszichoterápiás rezsimmel működő osztály van. Ugyanakkor tény, hogy természetük a különlegesség, egyediség.

Egy ilyen osztály létrejöttében, különösen pedig hosszú távú fennmaradásában inherens szerepe van értékrendjének, szellemiségének, amit folyamatosan újra kell termelni.

Előadásomban a pszichoterápiás rezsimek ethosának néhány jellegzetességét veszem sorra, s vetek fel működési kérdéseket.

Ilyenek például

- a nem-hierarchikus működés elsőbbsége
- a küldetés, a cél különlegessége
- egyediség és önállóság
- létbizonytalanság (ellenünk vannak)
- stáb-összetartozás; elegen vagyunk?
- szomszédvárok

Ki hordozza a rendszer szellemiségét? Mekkora a szerepe a vezetőnek?

Ez a stáb az a stáb? Mivel jár a generációváltás?

Mi szükséges a hosszú távú fennmaradáshoz? Másképpen: Mikor akad el egy terápiás rezsime?

Végül: mit ígér a jövő?

Horányi Özséb:

Szösszenetek a jó emberről és a legjobb gyakorlatról

Pondering over The Good and the Best Practice

Nagy káosz van a jó körül. Például egészen másként jó az alma, mint az ember, ha egyáltalán; noha mind a kettő tényleg lehet jó. És megint másként, egymástól különböző módokon értjük a jót a jó borban, a jó konyhában, a jó alkalomban, a jó hírben, a jó szerencsében, a jó iskolában, a tartsa meg jó szokásában, a jó időt úszottban, a jót eszikben, a jó esztendők járnakban; aztán itt van a jóban-rosszban, a jót tesz valakinekben, a jók és gonoszokban, a jótól kérdiben, a jóban vannakban, a jóból is megárt a sokban és még sorolhatnám jó ideig a többé-kevésbé eltérő értelmeket rögzítő kontextusokat (közben pedig ne feledkezzünk meg a morfológiai változatokról sem, mint például a *jav* alakról, hiszen a *huszár* a *javából*ban éppen azt jelenti, hogy 'jó huszár').

Egy nem túl elmélyült pillantás erre a kavalkádra arról is meggyőzhet, hogy a káoszban még is csak van valami rend: vagy arról van szó, hogy az, ami jó 'valami kielégítésére alkalmas' (mint például a jó bor estében, a nem jó borral ellentétben), vagy pedig az, ami jó, 'erkölcsi értelemben jó', így például a jó ember esetében. Elég szemléletes a kifejezés, amit az efféle helyzetre szoktak alkalmazni (ha kerülni akarják a nagyképűséget): ezekben a kontextusokban a jó értelmét a kontextus többi elem determinálja, szóval *nem a „jó” hordja a kalapot*. Egyébként pontosan úgy, ahogy az igaz sem meg a szép sem.

Évszázados probléma bukkan így elő, az értékeké, amelyekről az értékelmélet(ek) igen sokfélét állítottak már (néha többről, mint e háromról, néha kevesebbről); noha az is igaz, hogy ezekkel a sajátos melléknevekkel (szép, igaz, jó) való foglalatosságban a (filozófiai) értékelméletek mellett nagyon sok másféle tudományos diskurzus is részt kér. Maradékalanul felsorolni is nehéz volna őket: így aztán semmi csoda nincs abban, hogy a káosz nem csökken a tudóskodás révén. Sőt.

Ha aztán hozzá vesszük még ehhez az utóbbi évtizedekben egyre divatosabbá váló újdondász kifejezést és szemléletmódot is, a legjobb gyakorlatot, amelyben a jónak valami egészen másféle értelme mutatkozik meg, az összemérhetőség, a *kommenzurabilitás* (hiszen a legjobb egyáltalán nem biztos, hogy egyúttal jó is), akkor már ki is jelöltük azt a terepet, amelyen az előadás felkavarni törekszik a port azt remélvén, hogy ezáltal a leülepedést követően legalább néhány szegletben kevesebb lesz belőle. Szóval, az előadás portörlésre vállalkozik, hogy törekedjen az egyenes beszédre, már amennyire ez egyáltalán lehetséges.

Workshopok Workshops

Egy gondolat legitimációja. A terápiás közösség szervezeti és szakmapolitikai kérdései

Legitimation of an idea. The organizational and professional-political questions of therapeutic communities

dr. Zalka Zsolt (pszichiáter, pszichoterapeuta, adjunktus, Thalassa Ház alapító)

Az intézet klinikai tevékenységében fokozatosan alakult ki és vált tudatossá a terápiás közösségi forma. A terápiás közösség működés módja, annak értékei és normái határozták meg idővel nem csak klinikai, hanem szervezeti működésünket is, valamint a közösség igyekezett hatókörébe vonni az őt hordozó intézmény szabályozási funkcióit. Ugyanígy a külső, szakigazgatási és szakmapolitikai környezetünk létünket meghatározó mozzanataival is igyekeztünk ugyanezen elvek alapján kapcsolatba kerülni. A ház működésének története azoknak a reparatív válaszoknak története, melyeket belső és külső környezetével való egyensúlyának időszakos megbomlásaira adott, fejlődésünk a szervezet élni akarásának történetét tükrözi. A workshop a terápiás közösség eme állomásait tekinti át klinikai, szervezeti, szakmai, egészségpolitikai szempontok alapján a „lehetett volna” világának résztvevők segítségével való megidézésével.

Egy terápiás közösség működtetésének tapasztalatai

The experiences of running a therapeutic community

Valkó Lili (klinikai szakpszichológus-jelölt)

dr. Németh György (pszichiáter, pszichoanalitikus-jelölt)

Baráth Gabriella (főnővér)

Terápiás közösségünk mindennapjainak lenyomata a heti órarendünk. Ezt időről-időre módosítjuk, új aktivitások kapnak hangsúlyosabb, strukturáltabb megjelenést, eltűnik egy-egy már megszokott program, vagy az időkeretek módosulnak. Apró vagy nagyobb újdonságok, változások jelzik, hogyan gondolkodunk magunkról, mi válik fontosabbá, és mit engedünk inkább a háttérbe húzódnival.

Az elmúlt évek órarendjei alapján mutatjuk be workshopunkban, hogyan formálódott gondolkodásunk a közösségünkről. Elmondjuk, miként alakítottuk ki "kaptárrendszerünket" külföldi terápiás közösségek megismerésének tapasztalatai

nyomán., hogyan próbáltuk egyre átfogóbb módon érvényre juttatni minden közösségi tag szempontját a személyes delegáció útján (legyen az az "ősibb" mentorrendszer, vagy a későbbi fejlesztés). Továbbá hogyan értékelődött át közöttünk a strukturáltan strukturálatlan együttlét szerepe, hiszen a teamen belül is eltérő volt, hogy ki-ki miként viszonyul olyan tevékenységekhez, mint a tesz-vesz keretei közt szervezett közös játék, munka vagy sütés.

A délutáni másfél órában mindamelllett, hogy próbálunk minél teljesebb képet adni működésünkről, kíváncsian várjuk a résztvevők tapasztalatait és észrevételeit is az együttgondolkodás során.

Mozgásban a lélek – mozgás- és táncterápiás műhely

Soul in motion – dynamic dance therapy workshop

Almási Krisztina (művészetterapeuta, mozgás- és táncterapeuta)

Végh Virág (ápoló, pszichodinamikus mozgás- és táncterapeuta jelölt)

A műhelyen résztvevők közvetlen tapasztalatot szerezhhetnek arról, hogyan dolgozunk a Thalassa Ház mozgás csoportjában

A pszichodinamikus szemléletű mozgás- és táncterápia módszerén keresztül a csoporttagok közvetlen testi tapasztalás által juthatnak közelebb önmagukhoz és társaikhoz. Cél, hogy a mozgás csoportokon való részvétel lehetővé tegye a fejlődést a kapcsolatteremtésben, a bizalom kiépítésében, a saját tér megtalálásában, az önmagunkról kialakított kép pontosításában. Traumák, veszteségek korrekciója jöhet létre még olyan esetekben is, amikor az alapprobléma, a trauma nem tudatosodik, nem válik megfogalmazhatóvá.

Terápiás közösségünkben jelenlévő kapcsolati minőségeink is megjelennek, megérthetők és átdolgozhatók a mozgás során.

Ahogy a csoportokon sem, úgy a műhely munka alkalmával sem kész mozdulatokkal, koreográfiával „dolgozunk”, a hangsúly a szabad választáson, spontán mozgáson, az érintéssel, mozgással történő kommunikáción van. Egyénileg, párokban, csoportban mozgunk, különböző figyelmi fókuszokkal, a zene és a csend inspiráló erejét és a szabad mozgás, tánc gyógyító hatásait felhasználva.

A műhelyen való részvétel nem igényel előzetes képzettséget, fontos viszont a szabad mozgást nem akadályozó ruházat.